

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ

Νίκης 5-7
10180 Αθήνα
Τηλ.: 210-3332553/4
Fax: 210-3332559
e-mail: press@minfin.gr

Τρίτη, 20 Ιανουαρίου 2015

Δελτίο Τύπου

Τοποθέτηση του Υπουργού Οικονομικών, Γκίκα Χαρδούβελη, στη συζήτηση με τον Executive Editor, Daniel Franklin, και τον υποψήφιο βουλευτή του ΣΥΡΙΖΑ, Γιάννη Δραγασάκη, με θέμα: «Greece's Election: what do we envisage for 2015» στο «Gala dinner-The world in 2015» του Economist

Κυρίες και κύριοι,

Σε δύο ημέρες από σήμερα ΕΚΤ αναμένεται να ανακοινώσει τις λεπτομέρειες του Προγράμματος Ποσοτικής Χαλάρωσης που αναμένεται να εφαρμόσει την επόμενη περίοδο. Σύμφωνα με όσα γνωρίζουμε και αν υποθέσουμε ότι το συνολικό ύψος του Προγράμματος Ποσοτικής χαλάρωσης είναι €550 δισ., τότε το συνολικό ύψος των ελληνικών ομολόγων που θα αγοράζε η ΕΚΤ ανέρχεται σε περίπου €16 δισ. ($2,9\% \cdot 550$).

Δεν γνωρίζουμε ποια θα είναι τελικά η απόφαση της ΕΚΤ όσον αφορά την ποσοτική χαλάρωση. Γνωρίζουμε όμως ότι:

- Η Ελλάδα έχει τον υψηλότερο αποπληθωρισμό στην Ευρώπη, το υψηλότερο χρέος και τα υψηλότερα επιτόκια δανεισμού. Με άλλα λόγια είμαστε και θεωρητικά -αναφέρομαι στον αποπληθωρισμό- και πρακτικά -αναφέρομαι στα επιτόκια και στο χρέος-ο ιδανικός αποδέκτης του Προγράμματος Ποσοτικής Χαλάρωσης. Επομένως, δεν θα πρέπει το παραπάνω ποσό να περιοριστεί, δηλαδή να τεθούν επιπλέον όροι όπως π.χ. η πιστοληπτική αξιολόγηση της χώρας.
- Υπάρχει, βέβαια, η προειδοποίηση της ΕΚΤ για μη χρήση του προγράμματος της ποσοτικής χαλάρωσης αν η χώρα πάψει να βρίσκεται σε πρόγραμμα. Σήμερα, όμως, η Ελλάδα είναι σε πρόγραμμα.

Το Πρόγραμμα Ποσοτικής Χαλάρωσης δεν είναι αρκετό από μόνο του για να λύσει τα προβλήματα ρευστότητας της ελληνικής οικονομίας. Είναι όμως, ένα ακόμη εργαλείο

άσκησης νομισματικής πολιτικής, που ενισχύει τη ρευστότητα και, βραχυπρόθεσμα, τη ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών στην ελληνική οικονομία.

Έρχομαι τώρα στην επόμενη εβδομάδα. Μετά τις εκλογές της 25^{ης} Ιανουαρίου, για την κυβέρνηση που θα προκύψει, δεν υπάρχει η άνεση και η πολυτέλεια χρόνου. Σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα θα πρέπει να ληφθούν αποφάσεις λόγω των ασφυκτικών χρονικών προθεσμιών.

Αποφάσεις που δεν θα οδηγούν σε μονομερείς ενέργειες αλλά που θα είναι στην κατεύθυνση της ολοκλήρωσης της διαπραγμάτευσης με τους εταίρους μας.

Πρέπει να κλείσει και η τελευταία αξιολόγηση του 2^{ου} Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής, έως τις 28/2/2014. Με επανεκλογή της παρούσας κυβέρνησης, αυτό είναι εφικτό να γίνει.

Εάν κλείσει η αξιολόγηση, τότε η Ελλάδα θα εισπράξει **€7,2 δισ.** και θα έχει πρόσβαση στην χρηματοδότηση της ΕΚΤ.

Η Ελλάδα τότε θα μπει σε μια νέα σχέση με τους Ευρωπαίους εταίρους μας για περίπου ένα χρόνο.

Πώς περιγράφεται αυτή η σχέση;

- I. Η χώρα θα καθορίσει σε συνεργασία με τους Ευρωπαίους εταίρους, τους όρους που θα διέπουν τον **ευρωπαϊκό προληπτικό μηχανισμό στήριξης, τον ECCL** (Enhanced Conditions Credit Line). Το ποσό της πιστωτικής αυτής γραμμής αναμένεται να προέλθει από την επιστροφή του μεγαλύτερου ποσού, περίπου €10 δισ., από το ΤΧΣ.
- II. Η ύπαρξη του ECCL **θα μειώσει και τα επιτόκια δανεισμού** του ελληνικού δημοσίου από τις αγορές. Η χώρα θα έχει ικανοποιητική πρόσβαση στην χρηματοδότηση των αναγκών της από την ελεύθερη αγορά.
- III. **Θα διαπραγματευτεί η ίδια η χώρα μας και τους όρους συμμετοχής της.** Στον ECCL θα συμπεριληφθεί μικρός αριθμός διαρθρωτικών οροσήμων, που απαιτείται η χώρα να πληροί. Αυτά θα περιλαμβάνουν δράσεις από το 2^ο Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής που δεν τελείωσαν το 2014, αλλά και άλλες δράσεις, αποκλειστικά δικές μας, που προέρχονται από το δικό μας ελληνικό Πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης.

Η **σχέση με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο** θα μπορούσε να μεταβληθεί σε πιστοληπτική γραμμή στήριξης (precautionary agreement), σε αντιστοιχία με το ευρωπαϊκό ECCL. Σύμφωνα με το υπάρχον πρόγραμμα, από το ΔΝΤ θα παίρναμε πέραν από τα €3,6 δισ. του 2014, επιπλέον δάνεια το 2015 και στο πρώτο τρίμηνο του 2016 περίπου €9 δισ. Το ποσό αυτό μετατρέπεται σε πιστοληπτική γραμμή.

Η γρήγορη επίτευξη της συμφωνίας θα επιτρέψει την στροφή του ενδιαφέροντος στην πραγματική οικονομία. Ήδη, η οικονομία το 2014 αναμένεται να καταγράψει θετικό πραγματικό ρυθμό ανάπτυξης περίπου 0,7%.

Για το 2015 είναι ακόμη δυνατή –αν δεν χαθεί σημαντικός χρόνος από την εκλογική διαδικασία και τη νέα διαπραγμάτευση - η επίτευξη ρυθμού ανάπτυξης κοντά στον επίσημο στόχο του **2,9%**.

Η επιτυχία της αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας για το 2015 θα εξαρτηθεί από την ικανότητα της οικονομίας να προσελκύσει ξένες επενδύσεις (οι επενδύσεις για το 2015 αναμένεται να αυξηθούν κατά 11,7%). Επίσης, η επιτυχία θα εξαρτηθεί και από το αν η οικονομία συνεχίσει να στρέφεται στο εξωστρεφές υπόδειγμα παραγωγής, στο οποίο επιμένουμε.

Κρίσιμος εδώ είναι ο ρόλος των **διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων**. Τόσο αυτών που εφαρμόστηκαν στο πλαίσιο του 2ου Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής που τελειώνει, όσο και αυτών που η νέα κυβέρνηση είναι αναγκαίο να εφαρμόσει από εδώ και πέρα.

Η χώρα είναι αναγκαίο να αναλάβει την **ιδιοκτησία** εφαρμογής του **μεταρρυθμιστικού προγράμματος**. Δεν θα εφαρμόσουμε μεταρρυθμίσεις επειδή αυτό θα ορίζεται στη νέα σύμβαση για την προληπτική πιστωτική γραμμή, αλλά γιατί μόνο με μεταρρυθμίσεις δημιουργείται μια ανταγωνιστική οικονομία και επιστρέφει η χώρα σε ένα βιώσιμο υπόδειγμα ανάπτυξης.

Σκοπός της νέας μεταρρυθμιστικής προσπάθειας από εδώ και πέρα θα πρέπει να είναι:

- Η ενίσχυση των θεσμών της ελληνικής οικονομίας, με έμφαση στη δικαιοσύνη, το εκπαιδευτικό σύστημα και το δημόσιο τομέα. Αυτό που πραγματικά διαφοροποιεί τις ανεπτυγμένες χώρες από τις αναπτυσσόμενες είναι οι θεσμοί. Η σταθερότητα των θεσμών, η αξία των θεσμών. Πλειάδα μελετών από ακαδημαϊκούς το έχει αποδείξει. Και ανάμεσα σε αυτούς τους θεσμούς είναι το εκπαιδευτικό σύστημα που έχει πρωτεύοντα ρόλο και το οποίο στην Ελλάδα παρατήσαμε για δεκαετίες.
- Η περαιτέρω ενίσχυση του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά και των δομών που θα επιτρέψουν την προσέλκυση νέων επενδύσεων (συνέχιση της απελευθέρωσης της αγοράς προϊόντων με έμφαση στην αγορά χονδρικής (wholesale market), με βάση την σχετική μελέτη του ΟΟΣΑ (OECD Toolkit 2).
- Η στροφή προς την εξωστρέφεια. Υπάρχουν δισεκατομμύρια καταναλωτές στον κόσμο που μπορούν να αγοράσουν ελληνικά προϊόντα. Δεν είναι ανάγκη να συνεχίσουμε να κάνουμε αυτό που κάναμε για πολύ καιρό, δηλαδή να απευθυνόμαστε μόνο στην εσωτερική αγορά.
- Η σταδιακή εφαρμογή ενός προγράμματος φοροαπαλλαγών, τόσο στους ιδιώτες όσο και στις επιχειρήσεις, με έμφαση σε αυτούς που έχουν πληγεί περισσότερο τα τελευταία χρόνια. Βασική προϋπόθεση εδώ είναι η διατήρηση συνετής δημοσιονομικής πολιτικής. Δεν μπορούμε να δημιουργήσουμε νέα γενιά ελλειμμάτων.

Το νέο μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα θα επιτρέψει την αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων σε τομείς όπως, π.χ. ο τουρισμός –που το έχουμε δει ήδη- η ναυτιλία –η οποία φέτος θα αναπτυχθεί, πιστεύω, ιδιαίτερα- τα αγροτικά προϊόντα, η φαρμακοβιομηχανία αλλά και η ενίσχυση νέων τομέων όπως η ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, η έρευνα και τεχνολογία –που υπολείπεται σημαντικά, όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και στην Ευρώπη σε σχέση με τις ΗΠΑ- οι συνδυασμένες μεταφορές (logistics), κτλ.

Τέλος, στο πλαίσιο προσδιορισμού της νέας σχέσης με τους εταίρους της ευρωζώνης, είναι καλή στιγμή να ανοίξει και η **συζήτηση για τα μέτρα ελάφρυνσης του χρέους**. Όσον αφορά

το **χρέος**, αυτό εξυπηρετείται χωρίς προβλήματα. Οι τόκοι είναι πολύ χαμηλοί. Δεν αποτελεί πονοκέφαλο στην οικονομική πολιτική τουλάχιστον για 7 χρόνια. Επίσης, η μέση διάρκεια του είναι 17 χρόνια από 6 χρόνια που ήταν το 2011. Τι λοιπόν μπορούμε να πετύχουμε και τι όχι.

- a. Κούρεμα δεν συζητείται από τους εταίρους. Επειδή απαιτείται ομοφωνία από τους υπόλοιπους 18, δεν βλέπω εφικτή την αποδοχή ενός τέτοιου αιτήματος προς την πλευρά των επίσημων δανειστών. Θα πρέπει να απευθυνθούν στα δικά τους Κοινοβούλια και να πουν « δανείσαμε 100 στους Έλληνες, θα πάρουμε πίσω 60 ή 40». Αυτό δεν είναι αποδεκτό. **Τι θα μπορούσε να είναι αποδεκτό και τι μπορούμε να πετύχουμε αν το προσπαθήσουμε;**
- b. Η νέα κυβέρνηση πιθανόν να καταλήξει σε συμφωνία που θα περιλαμβάνει την **επιμήκυνση της διάρκειας** λήξης των δανείων του επίσημου τομέα. Ήδη η λήξη είναι μεγάλη αλλά μπορούμε να την κάνουμε ακόμη μεγαλύτερη. Δεν είναι σημερινό πρόβλημα, είναι πρόβλημα μετά από 7 χρόνια, αλλά μπορούμε να το κάνουμε ακόμη μεγαλύτερο. Μας δανείζουν οι άλλοι, παίρνουν τον τόκο τους, δεν θα διαμαρτυρηθούν. Μπορούμε να το πετύχουμε.
- c. Το χρέος βασίζεται σε κυμαινόμενο επιτόκιο, δεν είναι σταθερού επιτοκίου. Πρέπει να αρπάξουμε τη σημερινή ευκαιρία, που στον κόσμο υπάρχει άφθονη ρευστότητα και τα επιτόκια είναι χαμηλά, και **να μετατρέψουμε τα κυμαινόμενα επιτόκια σε σταθερά για όσο μεγαλύτερο χρονικό διάστημα μπορούμε**. Έτσι, θα προστατευθούμε από μια μελλοντική αύξηση των επιτοκίων.

Για να είμαστε ειλικρινείς, οποιοδήποτε μέτρο ελάφρυνσης του χρέους θα ήταν δώρον-άδωρον αν δεν συνεχιστούν οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, πολλώ δε μάλλον αν ανατραπούν. Δεν πρέπει να επιστρέψουμε στην εποχή των ελλειμμάτων.

Κυρίες και κύριοι,

Αν δεν κλείσει η αξιολόγηση ξέρουμε ότι θα έχουμε προβλήματα. Αν έχουμε **μια παρατεταμένη περίοδο διαβούλευσης και διαπραγμάτευσης**, χωρίς ορατό αποτέλεσμα και χρόνο ολοκλήρωσης και αν υπάρξουν μαξιμαλιστικές απαιτήσεις, που δεν λαμβάνουν υπόψη τους και τι μπορεί να δώσει η πλευρά των δανειστών, ή μονομερείς ενέργειες που θα εκτρέπουν τη χώρα από υφιστάμενες υποχρεώσεις, υπάρχει κίνδυνος όχι μόνον για χρηματοδοτικό πρόβλημα στη χώρα, αλλά και για εκτροχιασμό της οικονομίας.

Τι θα σημαίνει η καθυστέρηση;

Απώλεια €7,2 δισ. από δάνεια της ΔΝΤ και από την Ευρωζώνη. Από αυτά τα €1,9 δισ. είναι χρήματα στο τραπέζι, δεν είναι καν δάνειο. Δεν τα αφήνεις αυτά να φύγουν. Είναι περίπου όσο ξοδεύουμε σε ένα χρόνο για τη φαρμακευτική δαπάνη. Είναι τα 3/4 του ΕΝΦΙΑ. Θα τα αφήσουμε στο τραπέζι; Θα τα χάσουμε; Θα έχουμε δυσκολία χρηματοδότησης. Πώς επιτυγχάνεται η διάσωση του κράτους; Είτε μεταφέρουμε τις πληρωμές για μετά, που σημαίνει δεν έρχεται ρευστότητα στην οικονομία, είτε προσπαθούμε να χρηματοδοτηθούμε βραχυπρόθεσμα. Αυτό έχει δυσκολίες. Έχουμε αναφέρει πολλές φορές ότι ήδη έχουμε πιάσει την «οροφή» των 15 δισ. Πρέπει να ζητήσουμε από τους εταίρους να μας πουν

«εντάξει, δανειστείτε», αλλά αν δανειστούμε αναγκαστικά τα επιτόκια θα ανέβουν. Άνοδος των επιτοκίων είναι κακό για την οικονομική δραστηριότητα.

Θα πρέπει να επιστρέψουμε τα €11,4 δισ., -όλα αυτά αν δεν κλείσει η αξιολόγηση- **του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.** Θα μειωθεί το χρέος, αλλά θα χάσουμε το μαξιλάρι.

Η Ελλάδα θα είναι μόνη της, χωρίς στήριξη, να αντιμετωπίσει τις αγορές. Δεν θα υπάρξει μαξιλάρι ασφαλείας.

Σήμερα, σας θυμίζω ότι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη (EBRD) «πάγωσε» τα σχέδια για χρηματοδότηση €3-6 δισ. γιατί υπάρχει πολιτική αβεβαιότητα και θέλει να ξεκαθαρίσει το τοπίο.

Το ίδιο και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Μας έχει πει «ξεχάστε την απευθείας ρευστότητα από μένα, τρέξτε στον ΕΛΑ από την ΤτΕ, ο οποίος, όμως, κοστίζει. Και η οροφή του ΕΛΑ πάλι πρέπει να πάρει κανείς άδεια από την ΕΚΤ.

Ως υπουργός Οικονομικών αυτό που έχω να πω είναι ότι απαιτείται γρήγορα να κλείσει η αξιολόγηση. Όσο πιο γρήγορα, τόσο καλύτερα για την οικονομία. Δεν θέλουμε η χρηματοδότηση να γίνει πρόβλημα στην οικονομία και αυτά που διατυπώνω δεν είναι σε καμία περίπτωση παρέμβαση στην προεκλογική περίοδο. Αντιθέτως, παραθέτω την κατάσταση ως έχει, και τις θέσεις μου, και έχω την ευθύνη να το κάνω προκειμένου να υπερασπιστώ τη σταθερότητα της ελληνικής οικονομίας. Αυτά που επισημαίνω απορρέουν από σαφείς κανονισμούς και συγκεκριμένες τεχνικές διαδικασίες που εφαρμόζονται στην ΕΚΤ και στην Ε.Ε. Σε καμία περίπτωση δεν είναι προσωπικές απόψεις.

Ελπίζω ότι η σύνεση και η λογική θα πρυτανεύσουν στο επόμενο χρονικό διάστημα και ότι η Ελλάδα θα ξεκινήσει μια νέα περίοδο βιώσιμης ανάπτυξης με μείωση της ανεργίας και αύξησης των εισοδημάτων. Μπορεί να τα καταφέρει.

Σας ευχαριστώ